

Hooggeachte mevrouw,

Graag reageer ik op uw voornemen om de jacht op het konijn (landelijk) en het haas (in drie provincies) niet te openen. Uw voornemen om de jacht op deze diersoorten in te perken baart mij zorgen vanwege de volgende redenen, die ik puntsgewijs zal benoemen.

1. Cijfermatige onderbouwing onjuist
  2. Afname konijn en haas niet een gevolg van de jacht
  3. Waardevolle bijdrage jagers aan behoud wildstand
  4. Wettelijke verplichting tot handhaven goede wildstand
- 
1. Op de eerste plaats is de cijfermatige onderbouwing die ten grondslag ligt aan het door U geraadpleegde WEnR-rapport "*Staat van instandhouding Haas en Konijn*" uit februari 2022 onbegrijpelijk.

Zonder te veel uit te wijden - dat is in eerdere reacties op deze internetconsultatie veelvuldig gedaan - is het onbegrijpelijk dat populatiegegevens van telmomenten van de WBE's en FBE's (die nota bene zijn aangewezen als overkoepelende uitvoerende en controlerende organisaties van het regionale, provinciale en landelijke faunabeheer) het moeten afleggen tegen de als bijvangst genoteerde, vervolgens gemodelleerde en geëxtrapoleerde gegevens uit het rapport van het WEnR.

Hoogst bijzonder is dat de recente telcijfers van de WBE's en FBE's als 'niet geschikt' (Koomen, 2018) zijn weggezet, terwijl oudere afschotcijfers (tot 2011) op basis van een 50 jaar oude conclusie van Tapper en Parsons (1974) als wél bruikbaar ingeschat worden. Bovenal voeren de woorden 'geen betrouwbare gegevens', 'ingeschat' en 'als wordt aangenomen dat' de boventoon in het hoofdstuk Methodiek van voornoemde WEnR rapport.

Het is – zoals U ook hebt aangegeven – zaak om nieuwe, door CBS geverifieerde, landelijke telprotocollen te ontwikkelen, om langjarige populatietrends in kaart te kunnen brengen. Zoals ook in dit rapport uit 2018 is aangegeven: <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2022/04/Analyse-Huidige-Informatievoorziening-Faunabeheer.pdf> zijn de gegevens van Sovon en de Zoogdierenvereniging wél statistisch gevalideerd maar niet per se geschikt voor de diersoorten op de jacht- en schadebestrijdingslijst. Daar tegenover staan de gegevens van de WBE en FBE die wellicht een beter beeld geven, maar niet statistisch gevalideerd zijn vanwege versnippering in telmethodiek. Kortom: deugdelijke uniforme langjarige landelijke data ontbreekt. Alvorens deze landelijke telprotocollen ontwikkeld zijn, voor zowel jacht- als niet-jachtsoorten, acht ik het niet juist om onjuiste en onvolledige informatie Uw beleid te laten bepalen en de jacht op het konijn en het haas niet te openen.

2. Op de tweede plaats is jacht niet van significante invloed op de in absolute aantallen afgenomen populatie van het haas en konijn. Het haas en konijn zijn nog steeds algemeen voorkomende soorten. Meerdere onderzoeken, waaronder het Zoogdiervereniging onderzoek van Dekker en Norren (2021) waar het WEnR-rapport selectief uit citeert, tonen aan dat niet de jacht maar de (1) afname van de omvang van de habitat, (2) veranderd agrarisch gebruik en (3) “de overleving van jonge haasjes (...)” de hoofdoorzaken zijn van de teruggang van deze twee soorten.  
<https://www.jasjadekker.nl/wp-content/uploads/2021/05/Rapportage-haas-en-konijn-15-feb-2021-def.pdf>
  - (1) Zo is bijvoorbeeld alleen al het oppervlakte bebouwd en semi-bebouwd terrein de afgelopen 25 jaar met 682 km<sup>2</sup> (68.000 hectare!) toegenomen terwijl de oppervlakte agrarische terrein – waar vooral het haas het van moet hebben - in de zelfde periode met 1.241 km<sup>2</sup> (124.000 hectare!) is afgenomen. (Copendium voor Leefomgeving <https://www.clo.nl/indicatoren/nl0060-bodemgebruik-in-nederland>). Geen wonder dat de stand in absolute zin is afgenomen.
  - (2) De intensivering van de veehouderij, meer specifiek de ontwikkelingen in zaaigoed (sneller groeiend enkelsoortig graszaad), bemesting (sleepslangen en mestinjectie), sneller rijdende maaimachines en vaker maaien vanwege sneller groeiende grassoorten, zorgen voor druk op de hazen en in mindere mate konijnen populatie.
  - (3) Tot slot, wellicht het belangrijkste: er staat grote druk op de overlevingskansen voor jonge hazen. Een toename van predatie op jonge hazen zorgt, naast bovenstaande bebouwing- en agrarische invloeden, voor slechte overlevingskansen. De succesvolle herintroductie van de ooievaar, de toenemende aantallen blauwe- en zilverreigers door lage wintersterfte, de historische en actuele beperking ten aanzien van de vossenjacht vossenjacht en het bestrijden van verwilderde huiskatten, de toenemende predatie door kraaien en vooral meeuwen, de toenemende aantallen marterachtigen en in mindere mate toenemende aantallen eksters en vlaamse gaaien, zetten extra grote druk op de kwetsbare jonge hazen.
3. De jager heeft een wettelijke verplichting tot handhaven goede wildstand in zijn veld. In de regel heeft een jager er geen belang bij om meer hazen en konijnen te schieten dan de draagkracht van zijn jachtveld aan kan. Een gezonde wildstand is voor een jager het doel, waaruit uiteindelijk duurzaam en eerlijk vlees geogst kan worden. Een gezonde wildstand wordt mijns inzien bereikt door: biotoopverbetering in samenwerking met grondgebruikers, selectief afschot in het jachtseizoen, solide populatiebeheer van vrijgestelde predatoren en een uitbreiding van de jacht/schadebestrijdingslijst. Dat laatste om het mogelijk te maken om opportunistische en cultuurvolgende predatoren (kraaiachtigen, marterachtigen, reigerachtigen, vossen en verwilderde huiskatten) te kunnen beheren ter bescherming van de specialistische natuurvolgende soorten (weidevogels en andere grondbroeders, zeldzame zangvogels, zeldzame eendensoorten).

4. Jagers hebben als professioneel opgeleide vrijwilligers een waardevolle bijdrage aan het behoud van de wildstand. Al 17 jaar ben ik in bezit van een jachtakte, mijn familie jaagt al generaties. Voor het behalen van mijn akte ging ik van jongs af aan mee. Niet alleen de genoten opleiding, maar ook generaties kennis en ervaring helpen mij om ons jachtveld te beheren. In ons jachtveld in Gelderland dragen wij al vele jaren bij aan het behoud van de wildstand. Dit doen wij door op eigen kosten en initiatief wildakkers aan te leggen, actief predatorenbeheer en in samenspraak met grondgebruikers actief maabeleid te voeren. Deze driedelige aanpak zorgt in ons jachtveld voor een gezonde stand van hazen, waaruit wij oogsten wanneer de stand het toe laat.

Ter illustratie: in ons jachtveld van ca. 160 hectare in het land van Maas en Waal hebben wij dit jaar op verschillende percelen en stroken 3,5 hectare wildmengsel, erwten, mais en tarwe ingezaaid als (winter)voer voor wild. Het veld bestaat voor ruim 60% uit bosgronden, dus van de beschikbare zaaibare oppervlakte hebben wij ruim 5,5% ingezaaid ten behoeve van het wild. Van de soorten op de wildlijst profiteren voornamelijk de fazant, de wilde eend en duif hier van, maar deze percelen zorgen voor dekking en voedsel voor allerhande diersoorten zoals hazen, allerlei soorten eenden, kleine marterachtigen en vooral veel zangvogels. Jaarlijks plaatsen wij circa 15 eendenbroedkorven, waar niet alleen de wilde eend van profiteert, maar waar ook de in ons veld aanwezige slob-, krak- en kuif-eenden, smienten, meerkoeten en talingen in broeden.

Door actief predatorenbeheer, waaronder de aanzit- en bouwjacht op vossen voor het broedseizoen en kraaienjacht rond het in ons veld aangewezen weidevogelkerngebied van ca 40 ha, zorgt ervoor dat onder andere predatie van de aanwezige jonge hazen, eenden-, Kievit-, scholekster- en grutto-nesten enigszins beperkt blijven.

In het actief managen van ons jachtveld zijn wij niet alleen. Een vragenlijst onder de leden van de Jagersvereniging wijst uit dat WBE's jaarlijks 16.000 uur aan het aanleggen van natuur en landschapselementen (ruim 120.000 m<sup>2</sup>). Dit is overigens maar een schijntje van wat jagers individueel aanplanten of inzaaien in hun jachtveld, daar wij in ons veld jaarlijks alleen al 35.000 m<sup>2</sup> (3,5ha) inzaaien. Deze vrijwillige kosten en inzet in ons veld zorgt voor (het in standhouden van) grotere soortenrijkdom en biodiversiteit.

Ik haak graag aan bij de verwoording van M. Bruins, de voorzitter van de Commissie Jonge Jagers van de Jagersvereniging in zijn reactie op deze internetconsultatie: *“Het vertrouwen om zorgvuldig om te gaan met de velden en beslissingen maken op basis van kennis en kunde zijn van belang. (...) Cijfers zijn altijd nadien zichtbaar, waarop er pas in de jaren erna ingegrepen kan worden. Dat zal leiden tot het sterk afnemen of zelfs verdwijnen van inheemse soorten om vervolgens in te moeten grijpen in opdracht van de overheid. (...) Jagers zouden vooraf moeten kunnen ingrijpen op basis van beheerplannen die er al zijn, op basis van vertrouwen, kennis/ervaring en het afleggen van verantwoording zoals nu ook gebeurt.”*

Als u uw voornemen om de jacht te sluiten doorgang laat vinden, zal het nut en noodzaak om tijd en energie in het verbeteren van de biotoop en het jachtveld bij veel jagers afnemen. Vele andere diersoorten zijn hier van de dupe. Het zou U sieren, mevrouw, als u uw ministerie werk laat maken van onderstaande aandachtspunten, waarmee soortenmonitoring en faunabeheer veel effectiever en eenduidiger wordt:

- Het instellen van uniforme telprotocollen, gedragen door alle stakeholders (Jagersvereniging, LTO, FPG, SOVON, Zoogdiervereniging, TBO's).
- Het verruimen van de mogelijkheden tot bestrijding van predatoren en uitbreiding van de jachtlijst met algemeen voorkomende diersoorten.
- Het verruimen van landelijke subsidiemogelijkheden voor biotoopverbeteringsprojecten.

Met hoogachtende groet,

D.W. van Dedem  
Langbroek